TÂNĂRUL CERCETĂTOR

CZU: 343.344(478) **DOI: https://doi.org/10.67457/lv26.2.09**

Alexandru STOLEARENCO[1]
stolearenco.alex.xd@gmail.com

LATURA SUBIECTIVĂ A INFRACȚIUNII PREVĂZUTE LA ARTICOLUL 290 DIN CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA

***Abstract**: Prezentul material este dedicat analizei particularităților laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 290 din Codul penal al Republicii Moldova, prin raportare la semnele care alcătuiesc acest element al componenței de infracțiune, și anume vinovăția, scopul, motivul, precum și la dificultățile de interpretare determinate de pluralitatea modalităților normative de comitere a faptei. Actualitatea și importanța cercetării rezultă însăți din necesitatea stabilirii corecte a atitudinii psihice a făptuitorului față de conduita realizată, în funcție de particularitățile fiecărei forme de manifestare a laturii obiective, precum și din nevoia unei delimitări clare între elementele obligatorii și cele facultative ale laturii subiective. Studiul urmărește determinarea formei vinovăției caracteristice infracțiunii analizate, evidențierea conținutului intelectual și volitiv al intenției, clarificarea rolului juridic al scopului prevăzut de norma de incriminare și stabilirea relevanței motivului în procesul de calificare a faptei și de individualizare a răspunderii penale.*

Cercetarea se întemeiază pe analiza dispozițiilor legislației penale, opiniilor doctrinare și practicii judiciare relevante, fiind evidențiate unele dificultăți de interpretare și aplicare a normei. Rezultatele obținute permit conturarea unei abordări unitare asupra conținutului laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM și contribuie la formularea unor repere teoretice și practice necesare pentru calificarea juridică exactă a conduitei făptuitorului, evitarea confuziilor dintre formele vinovăției și asigurarea unei aplicări coerente și previzibile a legii penale.

***Cuvintele-cheie:** latură subiectivă, vinovăție, intenție directă, scop special, motiv.*

[1] **doctorand, Școala Doctorală „Științe penale și drept public”, Academia „Ștefan cel Mare" a MAI al Republicii Moldova (ROR: https://ror.org/036kvxa54), e-mail: academia@mai.gov.md; e-mail: stolearenco.alex.xd@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9484-0796**

THE SUBJECTIVE ELEMENT OF THE OFFENCE PROVIDED FOR IN ARTICLE 290 OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Abstract: *This article is devoted to the analysis of the particularities of the subjective element of the offence provided for in Article 290 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, with reference to the constituent features of this element of the offence, namely culpability, purpose and motive, as well as to the interpretative difficulties arising from the plurality of the normative forms in which the offence may be committed. The relevance and importance of the research derive from the need to correctly determine the offender's mental attitude towards the conduct carried out, taking into account the particularities of each form in which the objective element of the offence may be manifested, as well as from the need to clearly distinguish between the mandatory and optional features of the subjective element. Accordingly, the study aims to determine the form of culpability characteristic of the offence under examination, to identify the intellectual and volitional content of intent, to clarify the legal significance of the purpose expressly provided for by the criminalisation provision, and to establish the relevance of motive in the process of legally classifying the act and individualising criminal liability.*

The research is based on an analysis of the provisions of criminal legislation, relevant doctrinal opinions and judicial practice, highlighting certain difficulties encountered in the interpretation and application of the provision. The findings make it possible to develop a coherent approach to the content of the subjective element of the offence provided for in Article 290 of the Criminal Code of the Republic of Moldova and contribute to the formulation of theoretical and practical guidelines necessary for the accurate legal classification of the offender's conduct, the avoidance of confusion between the forms of culpability, and the consistent and foreseeable application of criminal law.

Keywords: *subjective element, culpability, direct intent, special purpose, motive.*

1. INTRODUCERE

Latura subiectivă a infracțiunii constituie unul dintre elementele esențiale ale componenței de infracțiune, întrucât prin intermediul acesteia este determinată atitudinea psihică a făptuitorului față de conduita prejudiciabilă și valorile sociale protejate de legea penală. Procesul de stabilire a infracțiunii nu se limitează la identificarea formală doar a vinovăției, ci presupune reconstituirea proceselor intelective și volitive care au precedat și însoțit săvârșirea faptei, inclusiv a reprezentării persoanei asupra naturii obiectului material, împrejurărilor concrete ale acțiunii, finalității urmărite și, după caz, a resorturilor interne care au determinat adoptarea conduitei infracționale. Importanța cercetării acestui element rezidă în faptul că vinovăția, scopul și motivul nu doar caracterizează conținutul intern al activității infracționale, ci contribuie și la interpretarea corectă a normelor de incriminare, l delimitarea faptelor penale cu trăsături obiective similare și individualizarea răspunderii penale.

Din aceste considerente, importanța cognitivă a prezentului studiu este determinată de necesitatea stabilirii conținutului juridico-penal a semnelor care alcătuiesc latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 290 din CP RM, având în vedere particularitățile modalităților normative de realizare a acesteia și importanța identificării corecte a atitudinii psihice a făptuitorului în procesul calificării juridice a faptei. În același timp, analiza doctrinei și practicii judiciare demonstrează că examinarea acestor trăsături continuă să prezinte interes atât sub aspect teoretic, cât și practic, contribuind la aplicarea uniformă a normelor penale referitoare la regimul juridic al armelor și muniților, motiv pentru care prezentul studiu își propune să examineze latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.

290 CP RM prin analiza semnelor care o compun, în lumina prevederilor legislației penale, opiniilor exprimate în doctrina de specialitate și practicii judiciare relevante. Astfel se urmărește evidențierea rolului pe care acești factori îl exercită în stabilirea existenței infracțiunii și în calificarea juridico-penală a faptelor.

2. METODE ȘI MATERIALE APLICATE

La elaborarea studiului au fost utilizate metoda logică, metoda sistemică, metoda comparativă, metoda juridico-formală și metoda analizei practicii judiciare, iar aplicarea acestora a contribuit la examinarea coerentă a dispozițiilor legale, opiniilor doctrinare și soluțiilor formulate în practica judiciară cu privire la latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 290 Codului penal al Republicii Moldova. Un rol deosebit l-a avut metoda sistemică, prin intermediul căreia latura subiectivă a fost analizată ca un ansamblu unitar de semne juridico-penale, alcătuit din vinovăție, scop și motiv, aflate într-o relație de interdependență și raportate la particularitățile fiecărei modalități normative de comitere a infracțiunii.

Aplicarea metodei analizei comparative a permis stabilirea raportului dintre conținutul normei penale și interpretările formulate în doctrină, precum și evidențierea convergențelor și divergențelor existente în materia formei vinovăției, a rolului scopului și a relevanței motivului. În calitate de materiale ale cercetării au fost utilizate dispozițiile Codului penal al Republicii Moldova, actele normative speciale privind regimul armelor și al munițiilor, lucrările doctrinare ale autorilor naționali și străini, precum și hotărâri judecătorești relevante pentru aplicarea normei analizate.

3. DISCUȚII ȘI REZULTATELE OBȚINUTE

În teoria dreptului penal, latura subiectivă a infracțiunii reprezintă unul dintre cele mai importante și, totodată, cele mai complexe elemente ale componenței de infracțiune, amploarea căreia rezultă din faptul că, spre deosebire de latura obiectivă, aceasta nu se referă la manifestările exterioare ale conduitei infracționale, ci la procesele psihice interne care preced și însoțesc săvârșirea faptei prejudiciabile. În literatura juridică de specialitate, problematica definirii laturii subiective a infracțiunii continuă să constituie obiectul unor dezbateri doctrinare. Astfel, autorii A.A. Savin și D.N. Meșkov menționează că latura subiectivă a infracțiunii constituie aspectul intern al activității infracționale, exprimând atitudinea psihică a făptuitorului față de conduita sa și față de urmările acesteia, atitudine caracterizată prin forma de vinovăție, motivul și scopul infracțiunii[1].

Într-o formulare similară, dar insuficient concretizată, autorii I.A. Tarhanov și R.R. Gaifutdinov consideră că în esență conținutul laturii subiective a infracțiunii constă în componentele (elementele) intelectuale și volitionale ale oricărei infracțiuni[2]. Deși o asemenea abordare surprinde esența fenomenului analizat, apreciem că aceasta nu oferă suficiente repere pentru identificarea elementelor concrete care alcătuiesc conținutul laturii subiective.

Din acest considerent, în continuarea celor expuse, menționăm că o abordare mai dezvoltată este formulată de autorul Gh. Gladchi care definește latura subiectivă ca ele-

[1] Савин А. А, Мешков Д. Н. Субъективная сторона преступления как элемент состава уголовного преступления, Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки, Краснодар, 2021, с.149. ISSN 2221-1373.

[2] Тарханов И.А., Гайфутдинов Р.Р. Субъективная сторона преступления и отражение ее признаков в уголовном законодательстве. Ученые записки казанского университета. серия гуманитарные науки. Т. 162, кн. 2. Казань, 2020 С. 163. ISSN 2500-2171.

ment al componenței de infracțiune ce caracterizează conținutul psihic al infracțiunii prin prisma diferitelor aspecte, din simplul considerent că vinovăția, motivul și scopul, în ansamblu, descriu procesele interne, care se desfășoară în psihicul persoanei și reflectă legătura conștiinței și voinței acesteia cu fapta prejudiciabilă săvârșită[3]. Așadar, se poate constata că, deși legislația penală a Republicii Moldova nu conține o definiție expresă a noțiunii de latură subiectivă a infracțiunii, aceasta operează în mod constant cu categorii juridice precum vinovăția, motivul și scopul infracțional, fiecare dintre acestea reflectând anumite aspecte ale conținutului psihic al infracțiunii, iar privite în ansamblu ele permit caracterizarea completă a raportului existent între conștiința și voința făptuitorului și fapta prejudiciabilă săvârșită.

Prin urmare, în viziunea noastră, latura subiectivă a infracțiunii trebuie înțeleasă ca totalitatea proceselor psihice interne care caracterizează atitudinea persoanei față de fapta prejudiciabilă și consecințele acesteia, procese exteriorizate prin forma vinovăției și, după caz, prin motivul și scopul urmărit, cele din urmă fiind semnele ce permit stabilirea gradului de implicare psihică a făptuitorului în realizarea conduitei infracționale și constituie unul dintre principalele criterii de delimitare între diferite categorii de infracțiuni, precum și între faptele penale și cele extrapenale. Dintre toate semnele care compun latura subiectivă a infracțiunii, locul central îl ocupă vinovăția, fiind, totodată, singurul semn obligatoriu al laturii subiective, regăsit în conținutul oricărei componențe de infracțiune, importanța căruia rezultă din faptul că răspunderea penală nu poate fi concepută în afara existenței unei anumite atitudini psihice a persoanei față de fapta săvârșită și consecințele acesteia, motiv pentru care acest semn constituie fundamentul subiectiv al răspunderii penale și unul dintre criteriile esențiale ale imputării juridico-penale.

Prin urmare, constatăm faptul că vinovăția reprezintă elementul care conferă relevanță penală conduitei umane, întrucât simpla realizare a unei fapte prejudiciabile nu este suficientă pentru atragerea răspunderii penale. Celelalte semne a laturii subiective, și anume motivul și scopul infracțional, nu au aceeași valoare juridică în cadrul tuturor componențelor de infracțiune, pe care însă o dobândesc doar în măsura în care sunt indicate expres în dispoziția de incriminare; acestea sunt precizate cu ajutorul diferitor metode de interpretare sau pot decurge din interpretarea sistemică a legii penale[4].

Raportând aceste considerații la infracțiunea prevăzută la art. 290 CP RM, cercetarea laturii sale subiective va debuta cu examinarea vinovăției, în calitate de semn subiectiv obligatoriu și comun tuturor modalităților normative de comitere a acestei infracțiuni. Chiar din interpretarea sistemică și logico-juridică a dispozițiilor art. 290 CP RM se poate constata că toate modalitățile normative prevăzute de această normă penală pot fi realizate exclusiv cu intenție, forma imprudenței fiind incompatibilă cu conținutul constitutiv al infracțiunii analizate. Această concluzie rezultă, în primul rând, din analiza dispoziției la art. 290 alin. (1) CP RM, potrivit căreia una dintre condițiile esențiale ale existenței infracțiunii este realizarea conduitei în vederea atingerii unei finalități determinate de legiuitor.

Or, în teoria dreptului penal este unanim recunoscut faptul că scopul reprezintă o categorie exclusiv volitivă, incompatibilă cu imprudența, întrucât presupune reprezentarea anticipată de către făptuitor a rezultatului urmărit și orientarea conștientă a conduitei sale spre realizarea acestuia. Din acest considerent, în doctrină s-a subliniat

[3] Gladchi Gh. Conceptul laturii subiective a infracțiunii în dreptul penal, Revista Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al RM: științe juridice Numărul XVI(2). Chișinău, 2016, p. 21. ISSN 1857-0976.

[4] Slisarenco I. Tehnica încadrării juridice a infracțiunilor. Note de curs, Chișinău, 2016, p. 91. ISBN: 978-9975-121-16-3.

că infracțiunea este comisă cu intenție directă atunci când scopul constituie un semn obligatoriu al laturii subiective[5], iar această concluzie se explică prin faptul că scopului presupune, în mod inevitabil, conștientizarea rezultatului urmărit și respectiv orientarea voinței făptuitorului spre atingerea acestuia.

În al doilea rând, aceeași concluzie poate fi dedusă din analiza dispoziției art. 290 alin. (2) CP RM, întrucât caracterul intenționat al infracțiunii rezultă din însăși structura juridică a componenței de infracțiune. Potrivit regulilor generale referitoare la structura componenței de infracțiune, se consideră săvârșite cu intenție infracțiunile care au o componență formală sau formal-redusă, adică acele infracțiuni pentru existența cărora legea nu condiționează răspunderea penală de producerea unor consecințe prejudiciabile concrete, fiind suficientă simpla realizare a acțiunii sau inacțiunii interzise de lege. Modalitățile normative prevăzute la art. 290 alin. (2) CP RM se încadrează în această categorie de infracțiuni, consumarea lor având loc în momentul realizării conduitei incriminate, independent de producerea unor urmări prejudiciabile ulterioare, având în vedere că legiuitorul sancționează nu rezultatul material al acțiunii, ci însăși crearea stării de pericol pentru relațiile sociale care asigură securitatea publică și regimul legal al circulației armelor și muniților.

Legiuitorul național reglementează conținutul juridic al intenției prin dispozițiile art. 17 CP RM, potrivit cărora se consideră că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări[6]. Raportând aceste considerente la infracțiunea prevăzută la art. 290 CP RM, apare necesitatea de a stabili care dintre formele intenției reglementate de art. 17 CP RM caracterizează conduita persoanei ce realizează una dintre modalitățile normative de manipulare ilegală a armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor. Cu alte cuvinte, urmează a fi clarificat dacă făptuitorul nu doar conștientizează caracterul ilicit al conduitei sale și urmărește realizarea acesteia, ci și care este atitudinea sa psihică față de urmările prejudiciabile asociate faptei, respectiv dacă aceasta poate îmbrăca forma intenției directe sau cea a intenției indirecte.

În literatura de specialitate, dezbaterea privind posibilitatea săvârșirii unor infracțiuni formale atât cu intenție directă, cât și cu intenție indirectă a constituit mult timp obiectul unor opinii divergente, motiv pentru care nici până în prezent nu există o poziție unanim acceptată cu privire la forma intenției caracteristică infracțiunilor cu componență formală și, implicit, nici cu privire la posibilitatea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM cu intenție indirectă. O parte a doctrinei[7] susține că infracțiunile cu componență formală, iar în cazul nostru infracțiunea incriminată la art. 290 CP RM, poate fi comisă exclusiv cu intenție directă, argumentând că voința făptuitorului este orientată nemijlocit spre realizarea acțiunii interzise de lege. Lipsa unei urmări prejudiciabile concrete exclude posibilitatea simplei admiteri a producerii acesteia, având în vedere că în astfel de situații persoana nu poate admite ori tolera producerea unei consecințe care nu face

[5] Slisarenco I. Calificarea infracțiunilor. Material didactico-științific, Chișinău, 2019, p. 93. ISBN: 978-613-9-41706-3.

[6] Codul Penal al Republicii Moldova. Publicat: 14-04-2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art. 195.

[7] Brânză S., Ulianovschi X., Stati V., ș.a. Drept penal. Partea specială. Volumul II, Ediția a II-a, Chișinău, 2005, p. 565. ISBN 9975-79-325-8; Borodac A. Manual de drept penal. Partea specială, cu modificările și completările până la 22.04.2004, Chișinău, 2004, p 428. ISBN 9975-9788-7-8; Chiriță V. Infracțiuni contra securității publice și ordinii publice, Compendiu la disciplina Drept penal (Partea specială), Chișinău, 2025, p. 143. ISBN 978-9975-170-26-0; Павлухин А.Н., Скоропупов Ю.И., Эриашвили Н.Д. Уголовная ответственность за незаконный оборот оружия, взрывчатых веществ, взрывных устройств и меры предупреждения. Закон и право • Москва 2017, с. 81. ISBN: 978-5-238-02999-3.

parte din conținutul constitutiv al infracțiunii, motiv pentru care intenția indirectă este incompatibilă cu infracțiunile formale.

Într-o viziune diferită, alți autori[89] consideră că, în general, infracțiunile cu componență formală, și în particular infracțiunea supusă analizei, pot fi săvârșită atât cu intenție directă, cât și indirectă. Atitudinea psihică a făptuitorului trebuie analizată nu doar prin raportare la conduita materială realizată, ci și prin raportare la starea de pericol creată pentru valoarea socială ocrotită de legea penală, fiind posibil în astfel de situații ca persoana să nu urmărească în mod nemijlocit atingerea adusă relațiilor sociale protejate, însă să admită în mod conștient posibilitatea producerii acestei atingeri, situație care ar corespunde conținutului intenției indirecte.

În raport cu aceste divergențe doctrinare, apreciem că argumentele expuse anterior permit constatarea faptului că suntem adepții poziției potrivit căreia infracțiunea prevăzută la art. 290 CP RM este caracterizată, ca regulă generală, exclusiv prin intenție directă. O asemenea concluzie rezultă, în primul rând, din analiza dispozițiilor art. 290 alin. (1) CP RM, în care legiuitorul a prevăzut expres existența unui scop special, prezența căruia, prin natura sa juridică, presupune orientarea conștientă și voluntară a conduitei făptuitorului către realizarea unei anumite finalități, și anume „scopul transformării obiectului material în arme de foc". Or, existența unui scop special nu este compatibilă cu intenția indirectă, întrucât aceasta din urmă presupune doar acceptarea producerii unei consecințe, fără urmărirea ei efectivă.

În al doilea rând, aceeași concluzie este susținută, după cum s-a menționat anterior, de caracterul formal al modalităților normative prevăzute de art. 290 CP RM, având în vedere că purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea, modificarea construcției ori a marcajului și comercializarea ilegală a armelor sau munițiilor se consumă prin simpla realizare a acțiunii incriminate, fără a fi necesară producerea unei urmări prejudiciabile distincte. În asemenea situații, voința făptuitorului este inevitabil orientată spre realizarea nemijlocită a conduitei interzise de lege, ceea ce justifică concluzia că aceste modalități faptice pot fi săvârșite exclusiv cu intenție directă.

O asemenea concluzie, la prima vedere, nu poate fi extinsă asupra tuturor modalităților normative prevăzute de art. 290 CP RM. Or, în mod special, modalitatea factică a sustragerii armelor, munițiilor sau a componentelor esențiale ale armelor prezintă anumite particularități care o diferențiază de celelalte acțiuni incriminate de legiuitor.

Spre deosebire de purtare, păstrare, procurare sau comercializare, sustragerea aduce atingeri nu doar relațiilor sociale care asigură securitatea publică, ci și relațiilor patrimoniale ale persoanei vătămate, și care prin mecanismul său de realizare, se apropie cel mai mult de structura juridică a infracțiunilor contra patrimoniului, fiind realizată prin mecanisme specifice furtului, jafului, tâlhăriei, escrocheriei sau delapidării. Spre deosebire de sustragerea bunurilor străine realizată prin modalitățile anterior expuse, pericolul social al sustragerii unei arme de foc se datorează nu valorii materiale a acesteia, ci riscului real că făptuitorul o va utiliza ulterior la comiterea unei alte ilegalități, fapt pentru care această infracțiune face parte nu din capitolul crimelor ce atentează la patrimoniul persoanei, ci la securitatea și ordinea publică, relații sociale ce sunt puse în pericol prin existența regimului de circulație ilegală de arme sau muniții[10].

[8] Păvăleanu V. Drept penal special. Curs universitar, București, 2014, p. 508. ISBN: 978-606-673-287-1.

[9] Rusu I. Conținutul constitutiv al infracțiunii de nerespectarea regimului armelor și al munițiilor în dreptul penal, Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volumul 6. Issue 1/2017, Bacău, 2017, p. 201-202. ISSN 2285-0171.

[10] Stolearenco A., Pantea V. Problematica încadrării juridice a sustragerii armelor, munițiilor sau a componentelor esențiale ale armelor. Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al RM: științe juridice Numărul 20, Chișinău, 2024, p. 232. ISSN 1857-0976.

Din această perspectivă, apare întrebarea dacă, în cazul sustragerii armelor, legiuitorul a configurat o infracțiune cu caracter exclusiv formal sau dacă, dimpotrivă, ne aflăm în prezența unei modalități normative care, prin specificul său, prezintă trăsături specifice unei componențe materiale. Or, tocmai răspunsul la această întrebare poate influența concluzia referitoare la posibilitate existența intenției indirecte în cadrul acestei forme de realizare a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM.

Conținutul juridic specific al modalității normative de sustragere a armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor generează anumite dificultăți de ordin teoretic privind determinarea exactă a tipului componenței și, respectiv, a momentului consumării infracțiunii. Astfel, apare întrebarea firească: în ce moment trebuie considerată consumată sustragerea armelor, muniților sau a componentelor esențiale ale armelor? La prima vedere, răspunsul pare evident, și anume din momentul în care bunul este scos din posesia victimei și intră sub controlul făptuitorului. Totuși, o analiză mai atentă a conținutului art. 290 CP RM relevă existența unei particularități care diferențiază această modalitate normativă de celelalte forme de sustragere prevăzute de legislația penală. Or, din momentul în care arma este luată din posesia proprietarului sau a deținătorului legitim, făptuitorul începe inevitabil să exercite asupra acesteia o formă de stăpânire factuală.

Cu alte cuvinte, imediat după realizarea acțiunii de sustragere, aceeași persoană ajunge să realizeze concomitent și o altă modalitate normativă prevăzută de art. 290 CP RM, și anume purtarea sau, după caz, păstrarea ilegală a armei, muniților ori componentelor esențiale ale acesteia. Din această perspectivă, se poate observa că, sub imperiul unei singure intenții infracționale, făptuitorul realizează succesiv sau chiar simultan două modalități normative distincte, prevăzute de aceeași normă penală.

Mai exact, pentru a sustrage arma, făptuitorul trebuie inevitabil să intre într-o anumită relație de stăpânire asupra obiectului material, relație care, la rândul său, constituie esența modalităților de purtare sau păstrare ilegală, având în vedere că dacă momentul consumării este condiționat de dobândirea unei posibilități reale de a dispune de armă, atunci criteriul utilizat pentru determinarea consumării infracțiunii pare să coincidă cu însăși apariția unei alte modalități normative de comitere prevăzute de art. 290 CP RM. O asemenea problemă a fost observată și în doctrină. Astfel, autorii Sergiu Brînza și Vitalie Stati susțin că sustragerea armelor, a muniților sau a componentelor esențiale ale armelor reprezintă o infracțiune cu componență materială și se consideră consumată din momentul în care făptuitorul, intrând în posesia ilegală asupra obiectului material, obține posibilitatea reală de a se folosi și de a dispune de acestea la dorința sa[11].

Nu punem la îndoială concluzia doctrinară potrivit căreia sustragerea armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor se consumă în momentul în care făptuitorul dobândește posibilitatea reală de a dispune de bunul sustras, însă apreciem că tocmai această modalitate de explicare a momentului consumării relevă existența unei suprapuneri conceptuale între sustragere și alte modalități normative prevăzute de art. 290 CP RM. Dacă momentul consumării este determinat de intrarea făptuitorului în posesia efectivă a armei și de apariția posibilității reale de a dispune de aceasta, rezultă că elementele utilizate pentru definirea consumării sustragerii coincid, într-o măsură considerabilă, cu elementele care caracterizează modalitățile de purtare și păstrare ilegală a armelor. Or, persoana care a obținut posibilitatea de a dispune de arma sustrasă exercită inevitabil o anumită formă de stăpânire asupra acesteia, situație care, prin natura sa, se apropie de conținutul juridic al purtării sau păstrării ilegale.

[11] Brînza S., Stati V., Stratan A. Drept penal. Partea specială, Compendiu, ediția s II-1, Chișinău, 2025, p. 318. ISBN 978-5-88554-470-2.

Deși, din punct de vedere juridic, fiecare dintre aceste acțiuni reprezintă modalități normative distincte, în plan factual ele tind să se suprapună, fiind generate de aceeași conduită și de aceeași intenție infracțională. Tocmai această particularitate demonstrează caracterul atipic al sustragerii în raport cu celelalte modalități prevăzute de art. 290 CP RM și evidențiază faptul că actuala reglementare concentrează în cadrul aceleiași norme penale, conduite care, prin natura lor juridică, mecanismul de realizare și momentul consumării, prezintă particularități semnificativ diferite.

În pofida dificultăților teoretice expuse anterior privind determinarea momentului consumării sustragerii armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor, considerăm că acestea nu influențează concluzia referitoare la forma vinovăției caracteristică acestei modalități normative de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM. Indiferent de metoda concretă prin care este realizată sustragerea, și anume furt, jaf, tâlhărie, escrocherie, delapidare sau orice altă formă de însușire ilegală, aceste fapte pot fi săvârșite exclusiv cu intenție directă. O asemenea concluzie rezultă din însăși esența juridică a noțiunii de sustragere, care presupune existența unei voințe conștiente orientate spre dobândirea ilegală a stăpânirii asupra unui bun determinat, având în vedere că pentru existența sustragerii armelor în sensul art. 290 CP RM este necesar ca făptuitorul să cunoască faptul că obiectul asupra căruia își îndreaptă activitatea infracțională este o armă, o muniție sau o componentă esențială a ei și, totodată, să urmărească însușirea acestuia.

În lipsa unei asemenea reprezentări intelective și a unei asemenea orientări volitive, nu poate fi reținută existența intenției directe necesare pentru întrunirea elementelor constitutive ale acestei modalități normative, iar din această perspectivă, constatăm și faptul că nu poate fi acceptată calificarea în baza art. 290 CP RM a situațiilor în care persoana, săvârșind o infracțiune contra patrimoniului, doar admite posibilitatea ca printre bunurile sustrase să se afle și o armă, muniții sau componente esențiale ale acesteia, ori a cazurilor în care asemenea obiecte sunt luate din posesia victimei fără ca făptuitorul să cunoască natura lor reală. În asemenea ipoteze, intenția infracțională este orientată spre sustragerea unor bunuri în general, și nu asupra obiectului material special prevăzut de art. 290 CP RM, motiv pentru care se constată că într-o astfel de situație lipsește tocmai elementul intelectiv specific intenției directe, și anume conștientizarea faptului că obiectul urmărit îl constituie o armă sau alte entități aflate sub incidența art. 290 CP RM.

Prin urmare, în asemenea situații fapta urmează a fi calificată, după caz, în baza normelor care incriminează sustragerea bunurilor altei persoane,. Din momentul în care făptuitorul conștientizează că se află în posesia unei arme, unor muniții sau componentelor esențiale ale acesteia și continuă să exercite stăpânirea asupra lor, acțiunile ulterioare pot întruni elementele constitutive ale modalităților de purtare sau păstrare ilegală prevăzute de art. 290 CP RM.

Sustragerea armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor, ca modalitate normativă prevăzută de art. 290 CP RM, poate fi realizată exclusiv cu intenție directă, întrucât presupune nu doar conștientizarea caracterului special al obiectului material, ci și orientarea conștientă a voinței făptuitorului spre dobândirea și exercitarea controlul asupra acestuia. În lipsa unei asemenea reprezentări și orientări volitive, răspunderea penală pentru sustragerea armelor este exclusă, fără a fi însă exclusă răspunderea pentru infracțiunea patrimonială săvârșită și, după caz, pentru modalitățile ulterioare de purtare sau păstrare ilegală a armelor muniților ori componentelor esențiale ale armelor.

Analiza efectuată permite formularea unei concluzii ferme, potrivit căreia toate modalitățile normative de comitere a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM sunt caracterizate prin intenție directă. O astfel de expunere rezultă atât din caracterul formal al

majorității variantelor-tip ale infracțiunii, cât și din faptul că făptuitorul conștientizează caracterul ilegal al conduitei sale, cunoaște natura obiectului material asupra căruia acționează și urmărește în mod deliberat realizarea activității interzise de lege.

În toate ipotezele analizate, persoana își reprezintă caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorește realizarea acestora, împrejurare care corespunde pe deplin conținutului intenției directe reglementate de art. 17 alin. (2) CP RM. Cu toate acestea, analiza practicii judiciare relevă existența unor situații în care instanțele de judecată sau organele de urmărire penală utilizează în mod neuniform și chiar contradictoriu conceptele juridice care definesc formele vinovăției, fiind întâlnite cazuri în care, în cuprinsul aceleiași învinuiri sau al aceleiași hotărâri judecătorești sunt utilizate simultan elemente specifice atât intenției directe, precum și intenției indirecte, deși cele două forme ale intenției se exclud reciproc.

Relevantă sub acest aspect este următoarea speță din practica judiciară, în care s-a reținut că inculpatul „G.P în circumstanțe necunoscute organului de urmărire penală, urmărind scopul purtării și păstrării ilegale a armelor și munițiilor, în lipsa autorizației pentru procurarea, deținerea, portul și folosirea lor, încălcând prevederile Legii Republicii Moldova nr. 130 din 08.06.2012, cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă", precum și a Regulamentului „cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă", aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 293 din 23.04.2014, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând (sublinierea ne aparține) în mod conștient survenirea acestora, la 19.09.2025, aflându-se în trupul de pădure din extravilanul com. **********, ilegal a purtat și a păstrat asupra sa o armă cu două țevi, amplasate vertical, încărcată cu două cartușe, pe care în jurul orei 18.00 a aceleiași zile a abandonat-o[12]".

Analizând formularea utilizată de instanță, observăm existența unei contradicții juridice evidente. Astfel, pe de o parte, se reține expres că persoana a acționat cu intenție directă și că urmărea realizarea unei conduite concret, respectiv purtarea și păstrarea ilegală a armei. Pe de altă parte, aceeași formulare indică faptul că inculpatul „admitea în mod conștient survenirea urmărilor", expresie care, potrivit art. 17 CP RM, caracterizează nu intenția directă, ci intenția indirectă.

Or, din punct de vedere juridico-penal, cele două forme ale intenției se deosebesc tocmai prin particularitățile elementului volitiv, având în vedere că după cum sa specificat, în cazul intenției directe, făptuitorul nu doar prevede urmările prejudiciabile ale faptei sale, ci urmărește și dorește producerea acestora. În cazul intenției indirecte, persoana nu urmărește producerea urmărilor prejudiciabile, însă admite în mod conștient posibilitatea survenirii lor.

Prin urmare, dorința și admiterea conștientă reprezintă două manifestări volitive diferite, care nu pot caracteriza simultan aceeași atitudine psihică față de aceeași faptă și aceleași urmări prejudiciabile. Din aceste considerente, apreciem că formularea utilizată în speța analizată reprezintă rezultatul unei aplicări improprii a dispozițiilor art. 17 CP RM și al unei confuzii între elementele definitorii ale intenției directe și cele ale intenției indirecte. Din circumstanțele cauzei rezultă că inculpatul a acționat exclusiv cu intenție directă, întrucât a conștientizat caracterul ilegal al deținerii armei, a prevăzut starea de pericol creată pentru relațiile sociale ocrotite de legea penală și a urmărit în mod deliberat realizarea conduitei incriminate.

[12] Sentința Judecătoriei Soroca (sediul Florești), Dosar nr. 1-52/2026 Nr. PIGD 1-26039305-46-1-27032026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/5FF0FDE6-0541-4BF8-A045-7D958F1D8B06 (accesat la 04.06.2026).

Analiza efectuată permite să constatăm că vinovăția reprezintă elementul central al laturii subiective și, totodată, singurul semn obligatoriu prezent în conținutul oricărei componențe de infracțiune, prin intermediul căruia este stabilită legătura psihică dintre făptuitor și fapta prejudiciabilă săvârșită, fiind determinată și forma concretă a răspunderii penale și limitele imputării juridice. Totuși latura subiectivă a infracțiunii nu se reduce exclusiv la vinovăție, iar în funcție de particularitățile normei de incriminare, aceasta poate fi completată și de alte aspecte psihice care caracterizează mai detaliat atitudinea internă a făptuitorului față de conduita realizată.

În doctrina dreptului penal, acestea sunt cunoscute sub denumirea de semne secundare ale laturii subiective, categorie în care sunt incluse scopul și motivul infracțiunii. Caracterul facultativ al acestor elemente rezultă din faptul că ele nu sunt prezente în mod obligatoriu în conținutul tuturor infracțiunilor, deși importanța acestora este incontestabilă, cel puțin în planul determinării caracteristicilor personalității infractorului și, mai ales, al individualizării pedepsei penale[13].

Spre deosebire de vinovăție, a cărei existență este indispensabilă pentru întrunirea oricărei componențe de infracțiune, scopul și motivul dobândesc relevanță juridico-penală numai în măsura în care sunt prevăzute expres de legiuitor în dispoziția normei de incriminare sau rezultă în mod implicit din construcția juridică a acesteia. În numeroase situații, scopul sau motivul infracțional influențează însăși existența infracțiunii, determină calificarea juridică a faptei ori contribuie la delimitarea unor infracțiuni aparent asemănătoare, având în vedere că în situația în care acestea nu constituie semne obligatorii ale componenței de infracțiune. Totuși, ele pot avea o relevanță deosebită în procesul individualizării răspunderii și a pedepsei penale.

O atenție deosebită urmează a fi acordată scopului infracțiunii, întrucât acesta ocupă un loc aparte în structura normei prevăzute la art. 290 CP RM. În vederea definirii acestui semn, autorul R. Cojocaru menționează că prin scop al infracțiunii se înțelege obiectivul pe care îl urmărește infractorul prin săvârșirea faptei incriminate de legea penală, obiectiv ce constă în provocarea unor schimbări în lumea exterioară drept rezultat al acțiunii sau inacțiunii criminale[14].

O abordare mai detaliată este formulată de autorul V. Ursu, care în teza sa de doctor consacrată analizei vinovăției ca element al răspunderii juridice, specifică faptul că scopul infracțiunii îl ajută pe om la întărirea motivației, alegerea mijloacelor de realizare a acțiunii în anumite condiții date și înlocuirea unor mijloace cu altele, în cazul schimbării circumstanțelor concrete de executare fizică a faptei[15]. Analizând opiniile doctrinare expuse, constatăm că scopul infracțiunii reprezintă unul dintre cele mai importante manifestări volitive ale activității infracționale, întrucât acesta reflectă rezultatul sau starea de fapt pe care făptuitorul urmărește să o realizeze prin intermediul conduitei sale prejudiciabile. Spre deosebire de motiv, care explică de ce persoana decide să acționeze într-un anumit mod, scopul răspunde la întrebarea ce urmărește concret făptuitorul să obțină prin săvârșirea infracțiunii. Acesta apare ca o categorie psihologică orientată spre viitor, reprezentând finalitatea anticipată și dorită de persoană înainte de realizarea acțiunii sau inacțiunii incriminate de legea penală.

Raportând aceste considerente la infracțiunea prevăzută la art. 290 CP RM, obser-

[13] Copețchi St. Semnele secundare ale laturii subiective: aspecte teoretico-practice și legislative, în materialele Conferinței „Infracțiunea – Răspunderea penală – Pedeapsa. Drept și Criminologie", Chișinău, 2025, p. 76. ISBN: 978-9975-158-12-1.

[14] Cojocaru R., David N. Determinarea semnelor facultative ale laturii subiective la încadrarea juridică a infracțiunii, Legea și Viața, Numărul 9-10(369-370), Chișinău, 2022, p. 15. ISSN 2587-4365.

[15] Ursu V. Vinovăția – condiție inerentă a răspunderii juridice, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2017, p. 84.

văm că scopul nu ocupă aceeași poziție juridică în cadrul tuturor variantelor normative ale infracțiunii. Dacă în cazul majorității modalităților normative prevăzute de această normă scopul nu influențează existența infracțiunii și, prin urmare, are caracter facultativ, în cazul variantei reglementate de art. 290 alin. (1) CP RM legiuitorul i-a conferit valoarea unui semn obligatoriu al laturii subiective, particularitate ce rezultă nemijlocit din formularea normei de incriminare, motiv pentru care impune o analiză distinctă a conținutului și semnificației juridice, întrucât lipsa acestuia exclude însăși existența variantei-tip prevăzute de norma specificată.

În conformitate cu dispoziția normei enunțate, purtarea, păstrarea sau procurarea obiectului material al infracțiunii, reprezentat de categoriile de arme indicate expres și limitativ, dobândește relevanță penală numai în măsura în care aceste acțiuni sunt realizate în scopul transformării lor în arme de foc, legiuitorul specificând că instanțele judecătorești urmează să țină cont de faptul că răspunderea penală în baza art. 290 CP RM are loc doar in situațiile în care se va dovedi că făptuitorul a avut intenția de a le modifica armele pentru aplicarea lor ca arme de foc[16]. Prin această formulare, legiuitorul nu sancționează simpla deținere a obiectelor respective, ci existența unei finalități infracționale determinate, orientate spre modificarea caracteristicilor tehnice ale acestora și conferirea capacității specifice unei arme de foc, motiv pentru care din această perspectivă, scopul special prevăzut reprezintă elementul care justifică intervenția legii penale într-o etapă anterioară transformării efective a obiectului material.

Pericolul social nu derivă din simpla existență unei arme pneumatice, arme de recuzită, arme de semnalizare sau altor obiecte similare, ci din orientarea voinței făptuitorului spre modificarea acestora și introducerea lor ulterioară în circuitul armelor de foc. O astfel de manifestare a voinței făptuitorului nu este singulară în cadrul art. 290 CP RM, acolo unde o construcție juridică apropiată poate fi identificată și în situațiile care vizează deținerea, purtarea, procurarea sau chiar sustragerea unor arme, muniții ori componente esențiale care, la momentul realizării acțiunii infracționale, nu dispun de toate caracteristicile tehnice necesare utilizării lor conform destinației inițiale. În ipoteza în care făptuitorul deține anumite ansambluri, subansambluri, componente ori mecanisme incomplete, care în starea lor actuală nu constituie încă o armă funcțională, însă acesta are intenția de transformare (modificare) într-o armă de foc, cu condiția că o astfel de posibilitate este una reală[17], fapta urmează a fi calificată drept tentativă la infracțiunea corespunzătoare.

În această situație, elementul determinant îl constituie nu starea obiectivă actuală a obiectului material, ci finalitatea urmărită de făptuitor. Cu alte cuvinte, legiuitorul acordă relevanță juridico-penală nu doar rezultatului final, ci și orientării psihice a persoanei către transformarea acestor arme în arme de foc[18].

În ambele cazuri, atât în situația reglementată expres de art. 290 alin. (1) CP RM, cât și în ipoteza tentativei de realizare a unei arme funcționale din componente incomplete, scopul reprezintă elementul care conferă semnificație penală conduitei. Prin urmare, scopul transformării obiectului material în armă de foc trebuie privit ca un veritabil criteriu de delimitare între conduita licită și cea penalmente relevantă. În lipsa acestuia, simpla procurare, purtare sau păstrare a obiectelor prevăzute de alin. (1) nu este suficientă pen-

[16] Hotărârea plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre purtarea (portul), păstrarea (deținerea), transportarea, fabricarea, comercializarea ilegală, sustragerea armelor de foc, a munițiilor sau a substanțelor explozive, păstrarea neglijentă a armelor de foc și a munițiilor nr.31 din 09.11.1998.

[17] Serbinov A. Obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art.290 și 291 CP RM, Revista Națională de Drept Nr. 10, Chișinău, 2016, p. 56. ISSN 1811-0770.

[18] Cazacicov A. Drept penal (Partea Specială), Note de curs, Chișinău, 2024, p. 227. ISBN 978-9975-173-03-2.

tru întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii.

În practica judiciară, existența scopului special nu poate fi prezumată și nici dedusă exclusiv din declarațiile făptuitorului. Având în vedere caracterul intern și psihologic al acestui element, el urmează a fi stabilit prin analiza unui ansamblu de circumstanțe obiective care permit reconstituirea intenției și finalității urmărite de persoană.

Scopul transformării obiectelor respective în arme de foc poate fi demonstrat prin existența unui cumul de indicii concordante, precum conduita anterioară și ulterioară a făptuitorului, procurarea unor componente esențiale, mecanisme, piese sau dispozitive necesare transformării obiectului inițial, deținerea unor utilaje, instrumente ori echipamente specifice activităților de modificare tehnică, efectuarea unor operațiuni pregătitoare orientate spre transformarea obiectului, precum și existența unor cunoștințe tehnice speciale care permit realizarea unei asemenea activități.

De asemenea, relevanță probatorie pot avea împrejurările concrete ale cauzei, inclusiv corespondența electronică, conversațiile purtate de făptuitor, apartenența acestuia la grupuri interesate de fabricarea sau modificarea ilegală a armelor, precum și descoperirea unor arme ori componente aflate în diferite stadii de transformare. Cu cât aceste împrejurări demonstrează mai clar existența unui plan infracțional orientat spre obținerea unei arme de foc funcționale, cu atât concluzia privind existența scopului special prevăzut de art. 290 alin. (1) CP RM devine mai întemeiată, având în vedere faptul că scopul transformării în armă de foc nu reprezintă un element formal inserat întâmplător de legiuitor în textul normei de incriminare, ci constituie nucleul laturii subiective a variantei prevăzute de art. 290 alin. (1) CP RM, element de a cărui existență depinde însăși calificarea juridică a faptei și delimitarea acesteia de alte conduite care, deși aparent similare, nu prezintă gradul de pericol social necesar pentru angajarea răspunderii penale.

În continuarea analizei scopului infracțiunii, se impune examinarea particularităților acestuia și în cadrul dispoziției prevăzute la art. 290 alin. (2) CP RM. Spre deosebire de varianta-tip reglementată de alin. (1), unde scopul transformării obiectului material în armă de foc este prevăzut expres de legiuitor și constituie un semn obligatoriu al laturii subiective, în cazul alin. (2) norma de incriminare se limitează la descrierea modalităților faptice de realizare a infracțiunii, fără a indica în mod direct existența unui scop special, acesta având caracter facultativ și prezentând relevanță doar în măsura în care contribuie la stabilirea tuturor circumstanțelor juridico-penale conexe faptei prejudiciabile.

O situație distinctă se atestă în cazul sustragerii armelor, muniților sau componentelor esențiale ale armelor. Deși legiuitorul nu prevede expres existența unui scop special, însăși natura juridică a sustragerii presupune prezența unui scop special, și anume scopul de cupiditate[19] [20] [21].

Scopul de cupiditate presupune că făptuitorul urmărește să obțină pe cale ilegală posibilitatea reală de a poseda, folosi și dispune de bunurile victimei ca și cum acestea i-ar aparține[22], adică de a trece bunurile sustrase fie în folosul său, fie în folosul altor participanți la infracțiune sau chiar în folosul unor terțe persoane cu care acesta întreține anumite relații personale ori patrimoniale. Din această perspectivă, este lipsită de relevanță juridi-

[19] Brînza S., Stati V. Tratat de drept penal. Partea Specială. Volumul II, Chișinău, 2015, p. 634. ISBN: 978-9975-53-470-3.

[20] Chiriță V. Infracțiuni contra securității publice și ordinii publice, Compendiu la disciplina Drept penal (Partea specială), Chișinău, 2025, p. 143. ISBN: 978-9975-170-26-0.

[21] Brînza S., Stati V., Stratan A. Drept penal. Partea special. Compendiu, ediția a II-a, Chișinău, 2025, p. 318. ISBN: 978-5-88554-470-2.

[22] Brînza S. Noțiunea și semnele sustragerii: aspecte teoretice și practice, Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale). Numărul 8(78), Chișinău, 2014, p. 60. ISSN 1814-3199.

că împrejurarea dacă arma, muniţiile sau componentele esenţiale sustrase sunt destinate uzului propriu al făptuitorului ori urmează a fi transmise unor terţe persoane. Important este faptul că făptuitorul urmăreşte să decidă în mod exclusiv asupra destinului bunului, comportându-se faţă de acesta ca un veritabil titular al dreptului de proprietate.

Scopul de cupiditate, raportat la infracţiunea prevăzută la art. 290 alin. (2) CP RM, poate fi definit ca finalitatea urmărită de făptuitor de a dobândi, pe cale ilegală, posibilitatea reală de a exercita controlul, posesia, folosinţa sau dispoziţia asupra armelor, muniţiilor ori componentelor esenţiale ale armelor, indiferent dacă această posibilitate este destinată propriului beneficiu sau beneficiului unor alte persoane. În cazul sustragerii armelor, muniţiilor sau componentelor esenţiale ale armelor, scopul de cupiditate rezultă implicit din însăşi esenţa acestei modalităţi normative, adică făptuitorul nu urmăreşte simpla îndepărtare a bunului din posesia victimei şi nici producerea unui prejudiciu patrimonial ca scop în sine, ci obţinerea posibilităţii reale de a stăpâni şi de a dispune de obiectul material al infracţiunii.

Astfel, chiar dacă legiuitorul nu consacră expres scopul de cupiditate în dispoziţia art. 290 alin. (2) CP RM, analiza naturii juridice a sustragerii demonstrează că acesta este prezent în mod implicit în conţinutul laturii subiective a faptei, constituind unul dintre elementele care explică particularităţile acestei modalităţi normative şi o diferenţiază de celelalte forme de manipulare ilegală a armelor şi muniţiilor prevăzute de aceeaşi normă penală. În această ordine de idei, după analiza vinovăţiei şi a scopului infracţiunii, observăm că ambele semne răspund la întrebarea cum şi în vederea cărei finalităţi acţionează făptuitorul. Pentru a surprinde integral mecanismul intern care determină conduita infracţională, este necesar să abordăm la un nivel mai profund procesele psihice care preced adoptarea deciziei infracţionale.

Or, dacă scopul exprimă rezultatul urmărit de persoană, atunci inevitabil apare întrebarea ce anume a determinat-o să urmărească acel rezultat şi care au fost resorturile interne care au impulsionat-o să adopte o conduită contrară exigenţelor legii penale; altfel spus, de ce persoana comite o acţiune (inacţiune)?[23] Răspunsul la această întrebare este oferit de motivul infracţiunii, categorie juridico-penală care completează imaginea laturii subiective şi permite o înţelegere mai profundă a personalităţii infractorului şi mecanismului de formare a comportamentului infracţional.

Spre deosebire de vinovăţie şi, în anumite situaţii, de scopul infracţiunii, motivul nu ocupă o poziţie determinantă în structura laturii subiective a infracţiunii prevăzute la art. 290 CP RM. Analiza dispoziţiei normei de incriminare demonstrează că legiuitorul nu condiţionează existenţa acestei infracţiuni de prezenţa unui anumit impuls intern, motiv pentru care acesta nu constituie un semn obligatoriu al laturii subiective şi nu influenţează calificarea juridică a faptei. Cu alte cuvinte, indiferent de ceea ce l-a determinat pe făptuitor să poarte, să păstreze, să procure, să fabrice, să repare, să modifice, să comercializeze ori să sustragă arme, muniţii sau componente esenţiale ale armelor, existenţa infracţiunii analizate de noi va fi stabilită prin raportare la celelalte elemente constitutive ale componenţei de infracţiune.

Totuşi, această împrejurare nu înseamnă că motivul este lipsit de relevanţă juridică, ci dimpotrivă, identificarea şi analiza lui prezintă importanţă în procesul de adaptare a răspunderii penale la circumstanţele cauzei, întrucât oferă informaţii valoroase referitoare la gradul de pericol social al persoanei, la mobilurile care au determinat conduita infracţională şi la circumstanţele concrete în care aceasta a fost săvârşită. Drept urmare,

[23] Reniță Gh. Vinovăția, motivul și scopul infracțiunilor de manipulare a unui eveniment sportiv și de pariuri aranjate, Revista Institutului Național al Justiției nr. 3 (62), Chișinău, 2022, p. 25. ISSN 1857-2405.

chiar dacă motivul nu influențează încadrarea juridică a faptei, el poate constitui un element relevant în procesul de stabilire a pedepsei și de apreciere a personalității infractorului. Analiza unor cauze penale examinate și a practicii judiciare formate în materia aplicării art. 290 CP RM a permis constatarea faptului că cele mai frecvente motive care determină săvârșirea acestei infracțiuni sunt interesul economic sau material[24], interesul profesional sau de protecție[2526], dorința de a obține anumite avantaje patrimoniale sau nepatrimoniale, interesul sportiv[27], precum și intenția de a crea condiții favorabile pentru săvârșirea altor infracțiuni[28]. Chiar dacă motivul nu reprezintă un semn obligatoriu al laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM, cercetarea acestuia contribuie la conturarea profilului criminologic al făptuitorului și determinarea răspunderii penale aplicabile, oferind o imagine desfășurată asupra mecanismului psihologic care a stat la baza conduitei infracționale.

4. CONCLUZII

Latura subiectivă reprezintă dimensiunea internă a infracțiunii, în cadrul căreia conduita exteriorizată dobândește semnificație juridico-penală prin raportare la conștiința și voința făptuitorului. Cercetarea realizată confirmă faptul că acest element al componenței de infracțiune nu poate fi redus exclusiv la vinovăție, ci trebuie privit ca un sistem de semne interdependente, alcătuit din vinovăție, scop și motiv, fiecare având o poziție și o funcție juridică distinctă.

Astfel, în cadrul infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM, vinovăția constituie semnul obligatoriu comun tuturor modalităților normative, scopul dobândește, în anumite ipoteze, valoare constitutivă, iar motivul păstrează, de regulă, un caracter facultativ. Așadar, structura juridică a infracțiunii permite formularea concluziei că modalitățile normative prevăzute la art. 290 CP RM sunt realizate exclusiv cu intenție directă, având în vedere că făptuitorul în procesul infracțional nu se limitează la acceptarea unei eventuale atingeri aduse valorilor sociale ocrotite, ci urmărește realizarea nemijlocită a acțiunii incriminate.

Scopul infracțiunii deține un loc aparte în cadrul dispoziție art. 290 CP RM, însă doar în cazul variantei tip incriminate la alin. (1), acolo unde scopul manipulării obiectelor enumerate de legiuitor constă în transformarea acestora în arme de foc, având în vedere că în lipsa unei astfel de conduite nu poate fi încadrată în baza acestei norme. Relevanța penală nu derivă exclusiv din purtarea, păstrarea sau procurarea obiectului, ci din orientarea voinței făptuitorului spre modificarea caracteristicilor sale și transformarea acestuia într-o armă de foc

În privința motivului infracțiunii, unanim este recunoscut faptul că acesta nu con-

[24] Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru, Dosarul nr. 1r-1082/24 1-23114646-02-1r-11112024, Judecătoria Strășeni, sediul Central. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/498711AC-4DF0-478D-ADCE-1E221D9F4576 (accesat la 23.07.2026).

[25] Sentința Judecătoriei Soroca (sediul Florești), Dosar nr. 1-52/2026 Nr. PIGD 1-26039305-46-1-27032026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/5FF0FDE6-0541-4BF8-A045-7D958F1D8B06 (accesat la 23.07.2026).

[26] Sentința Judecătoriei Drochia (sediul Râșcani), Dosarul nr. 1-52/2026 1-26019693-26-1-19022026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/B1D6FC13-B861-456D-B883-8C9BED2FB96D (accesat la 23.07.2026).

[27] Sentința Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași), Dosarul nr. 1-38/2026 1-26017214-48-1-13022026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/155D497C-AE0B-4328-9053-4E91E7BAE742 (accesat la 23.07.2026).

[28] Sentința Judecătoriei Hâncești, Dosarul nr. 1- 64/2025 PIGD:1-25035646-32-1-19032025. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/F922EB90-9392-459D-B6E2-FBA2C0F8B0A3 (accesat la 23.07.2026).

stituie un semn obligatoriu al laturii subiective a faptelor prevăzute la art. 290 CP RM și nu determină, de regulă, calificarea juridică. Totuși, cercetarea practicii judiciare demonstrează că acesta poate avea natură economică sau materială, profesională ori de protecție, sportivă sau poate fi legat de pregătirea săvârșirii altor infracțiuni, motiv pentru care identificarea acestuia contribuie la explicarea mecanismului de formare a conduitei infracționale, aprecierea personalității făptuitorului și adaptarea tratamentului juridico-penal la circumstanțele concrete ale cauzei.

În definitiv, analiza laturii subiective a infracțiunii prevăzute la art. 290 CP RM confirmă că răspunderea penală nu poate fi întemeiată numai pe situația obiectivă a aflării unei arme în posesia persoanei, având în vedere că între obiect și răspundere trebuie să existe legătura conștientă și volitivă care transformă simpla stare de fapt într-o conduită imputabilă. Iar stabilirea exactă a ceea ce făptuitorul a cunoscut, a urmărit și a fost determinat să realizeze reprezintă condiția unei calificări juridice corecte și a unei aplicări previzibile a legii penale.

BIBLIOGRAFIE
BIBLIOGRAPHY

Borodac A. Manual de drept penal. Partea specială, cu modificările și completările până la 22.04.2004, Chișinău, 2004, p 428. ISBN 9975-9788-7-8.

Brânză S., Ulianovschi X., Stati V., ș.a. Drept penal. Partea specială. Volumul II, Ediția a II-a, Chișinău, 2005, p. 565. ISBN 9975-79-325-8.

Brînza S. Noțiunea și semnele sustragerii: aspecte teoretice și practice, Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale) Numărul 8(78), Chișinău, 2014, p. 60. ISSN 1814-3199.

Brînza S., Stati V., Stratan A. Drept penal. Partea special. Compendiu, ediția a II-a, Chișinău, 2025, p. 318. ISBN: 978-5-88554-470-2.

Brînza S., Stati V. Tratat de drept penal. Partea Specială. Volumul II, Chișinău, 2015, p. 634. ISBN: 978-9975-53-470-3.

Cazacicov A. Drept penal (Partea Specială), Note de curs, Chișinău, 2024, p. 227. ISBN: 978-9975-173-03-2.

Chiriță V. Infracțiuni contra securității publice și ordinii publice, Compendiu la disciplina Drept penal (Partea specială), Chișinău, 2025, p. 143. ISBN 978-9975-170-26-0.

Codul Penal al Republicii Moldova. Publicat: 14-04-2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art. 195.

Cojocaru R., David N. Determinarea semnelor facultative ale laturii subiective la încadrarea juridică a infracțiunii, Legea și Viața, Numărul 9-10(369-370), Chișinău, 2022, p. 15. ISSN 2587-4365.

Copețchi St. Semnele secundare ale laturii subiective: aspecte teoretico-practice și legislative, în materialele Conferinței „Infracțiunea – Răspunderea penală – Pedeapsa. Drept și Criminologie", Chișinău, 2025, p. 76. ISBN: 978-9975-158-12-1.

Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru, Dosarul nr. 1r-1082/24 1-23114646-02-1r-11112024, Judecătoria Strășeni, sediul Central. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/498711AC-4DF0-478D-ADCE-1E221D9F4576 (accesat la 23.07.2026).

Gladchi Gh. Conceptul laturii subiective a infracțiunii în dreptul penal, Revista Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al RM: științe juridice Numărul XVI(2). Chișinău 2016, p. 21. ISSN 1857-0976.

Hotărârea plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre purtarea (portul), păstrarea (deținerea), transportarea, fabricarea, comercializarea ilegală, sustragerea armelor de foc, a muniților sau a substanțelor explozive, păstrarea neglijentă a armelor de foc și a muniților nr.31 din 09.11.1998.

Păvăleanu V. Drept penal special. Curs universitar, București, 2014, p. 508. ISBN: 978-606-673-287-1.

Reniță Gh. Vinovăția, motivul și scopul infracțiunilor de manipulare a unui eveniment sportiv și de pariuri aranjate, Revista Institutului Național al Justiției nr. 3 (62), Chișinău, 2022, p. 25. ISSN 1857-2405.

Rusu I. Conținutul constitutiv al infracțiunii de nerespectarea regimului armelor și al muniților în dreptul penal, Acta Universitatis George Bacovia. Juridica - Volumul 6. Issue 1/2017, Bacău, 2017, p. 201-202. ISSN 2285-0171.

Sentința Judecătoriei Drochia (sediul Râșcani), Dosarul nr. 1-52/2026 1-26019693-26-1-19022026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/B1D6FC13-B861-456D-B883-8C9BED2FB96D (accesat la 23.07.2026).

Sentința Judecătoriei Hâncești, Dosarul nr. 1- 64/2025 PIGD:1-25035646-32-1-19032025. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/F922EB90-9392-459D-B6E2-FBA2C0F8B0A3 (accesat la 23.07.2026).

Sentința Judecătoriei Soroca (sediul Florești), Dosar nr. 1-52/2026 Nr. PIGD 1-26039305-46-1-27032026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/5FF0FDE6-0541-4BF8-A045-7D958F1D8B06 (accesat la 23.07.2026).

Sentința Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași), Dosarul nr. 1-38/2026 1-26017214-48-1-13022026. Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/155D497C-AE0B-4328-9053-4E91E7BAE742 (accesat la 23.07.2026).

Sentința Judecătoriei Soroca (sediul Florești, Dosar nr. 1-52/2026 Nr. PIGD 1-26039305-46-1-27032026). Disponibil pe: https://instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/5FF0FDE6-0541-4BF8-A045-7D958F1D8B06 (accesat la 04.06.2026).

Serbinov A. Obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art.290 și 291 CP RM, Revista Națională de Drept Nr. 10, Chișinău, 2016, p. 56. ISSN 1811-0770.

Slisarenco I. Calificarea infracțiunilor. Material didactico-științific, Chișinău, 2019, p. 93. ISBN: 978-613-9-41706-3.

Slisarenco I. Tehnica încadrării juridice a infracțiunilor. Note de curs, Chișinău, 2016, p. 91. ISBN: 978-9975-121-16-3.

Stolearenco A., Pantea V. Problematica încadrării juridice a sustragerii armelor, muniților sau a componentelor esențiale ale armelor. Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al RM: științe juridice Numărul 20, Chișinău, 2024, p. 232. ISSN 1857-0976.

Ursu V. Vinovăția – condiție inerentă a răspunderii juridice, Teză de doctor în drept, Chișinău, 2017, p. 84.

Павлухин А.Н., Скоропупов Ю.И., Эриашвили Н.Д. Уголовная ответственность за незаконный оборот оружия, взрывчатых веществ, взрывных устройств и меры предупреждения. Закон и право, Москва, 2017, с. 81. ISBN: 978-5-238-02999-3.

Савин А. А, Мешков Д. Н. Субъективная сторона преступления как элемент состава уголовного преступления, Гуманитарные, социально-экономические и общественные науки. Краснодар, 2021, с.149. ISSN 2221-1373.

Тарханов И.А., Гайфутдинов Р.Р. Субъективная сторона преступления и отражение ее признаков в уголовном законодательстве. Ученые записки казанского университета. серия гуманитарные науки. Т. 162, кн. 2. Казань, 2020, С. 163. ISSN 2500-2171.